

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19CoCsp/24/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8219200323
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8219200323.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlatory Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: A. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XXX, XXX XX B., o zaplatenie sumy 1.378,44 Eur s prísl., o odvolaní oprávneného proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 2Csp/16/2019 -96 zo dňa 19.11.2019 takto

rozhodol:

I. Potvrďuje rozsudok v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku I. čo do splatnosti priznaných súm, vo výroku II. čo do zamietnutia žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku III. o trovách konania.

II. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) č.k. 2Csp/16/2019 -96 zo dňa 19.11.2019 rozhodol, cit.:

„I. Žalovaný je p o v i n ý zaplatiť žalobkyňi sumu 1.378,44 Eur, úrok za úver vo výške 59,58 Eur, úrok z omeškania vo výške 1,31 Eur, poplatok za poistenie vo výške 3,70 Eur, spolu s 5,00 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 1.378,44 Eur od 25.01.2019 do zaplatenia, v pravidelných mesačných splátkach vo výške 50,00 Eur, splatných k 25. dňu v mesiaci, počnúc prvou splátkou splatnou 25. dňa v mesiaci, nasledujúceho po mesiaci, v ktorom rozsudok nadobudne právoplatnosť s tým, že v prípade omeškania s plnením čo i len jednej splátky nastáva splatnosť celého plnenia.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a.

III. Žalobkyňa m á voči žalovanému n á r o k na náhradu trov konania v plnom rozsahu, o ktorých výške rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 52 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, § 53 ods. 1, ods. 2, ods. 5, § 54 ods. 1, ods. 2 § 517 ods. 1, ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka; § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku; § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka; § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch; § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z..

3. Skonštatoval, že medzi žalobkyňou ako bankou a žalovaným ako dlžníkom bol založený záväzkový vzťah, a to Úverovou zmluvou č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX dňa 17.01.2014. Na základe tejto zmluvy žalobkyňa poskytla žalovanému úver v sume 2.000,- Eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splatiť 120

anuitnými splátkami vo výške 30,02 Eur mesačne, pričom termín splatnosti prvej splátky bol dohodnutý na dňa 24.02.2014 a splatnosť úveru bola stanovená na dňa 22.01.2024. Každá ďalšia splátka bola splatná k 22. dňu v kalendárnom mesiaci. Dohodnutá výška úrokovej sadzby bola 12,90 % ročne, a to až do splatnosti celého úveru. Výška RPMN bola 15,39 %, priemerná hodnota RPMN bola 19,35 %. Celkovo sa žalovaný zaviazal žalobkyni zaplatiť sumu 3.702,40 Eur. Poplatok za poskytnutie úveru bol dohodnutý v sume 100,00 Eur a poplatok za poistenie schopnosti splácať úver predstavoval sumu 0,74 Eur mesačne. Úrok z omeškania bol dohodnutý v zmluve vo výške 5,00 % ročne. Keďže žalovaný nesplácal úver riadne a včas, po opakovanom upozornení zo dňa 24.10.2018, ktorým ho žalobkyňa vyzvala k zaplateniu omeškaných splátok, listom označeným ako Výzva na predčasné splatenie úveru zo dňa 24.01.2019, žalobkyňa oznámila žalovanému predčasnú splatnosť celého úveru a vyzvala ho na bezodkladnú úhradu dlžnej sumy vo výške 1.533,03 Eur s príslušenstvom.

4. Z poskytnutého úveru v sume 2.000,- Eur žalovaný do predčasného zosplatenia úveru uhradil v prospech žalobkyne sumu 1.721,53 Eur, z ktorej suma 1.060,75 Eur bola započítaná na úroky, suma 621,56 Eur na istinu a suma 39,22 Eur na poistné. Po zosplatení úveru žalovaný neuhradil v prospech žalobkyne žiadnu splátku.

5. Predmetný zmluvný vzťah bol vzťahom spotrebiteľským, keďže žalobkyňa ako podnikateľ - banka pri uzatváraní zmluvy konala v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a uzavrela predmetnú zmluvu so žalovaným, ktorý je fyzickou osobou - nepodnikateľom.

6. Súd prvej inštancie považoval za dôvodný nárok žalobkyne na zaplatenie sumy vo výške 1.378,44 Eur titulom nezaplatenej istiny, sumy 59,58 Eur titulom úroku za úver do predčasného zosplatenia úveru, sumy vo výške 1,31 Eur titulom úroku z omeškania, sumy 3,70 Eur titulom poplatkov za poistenie, ako aj nárok na úrok z omeškania v sadzbe 5,00 % ročne zo sumy 1.378,44 Eur od 25.01.2019 do zaplatenia.

7. Uvedol, že žalovaný sa dostal do omeškania so splnením svojho peňažného dlhu vo výške 1.378,44 Eur, a preto žalobkyňa mala právo aj na úrok z omeškania z tejto sumy odo dňa nasledujúceho po vyhlásení predčasného splatenia úveru, teda od 25.01.2019 do zaplatenia. Pri základnej úrokovej sadzbe ECB ku dňu 25.01.2019 vo výške 0,00 % p. a. bol žalovaný povinný zaplatiť žalobkyni úroky z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 1.378,44 Eur.

8. V prevyšujúcej časti, čo do nároku na zaplatenie 12,90 % ročného úroku zo sumy 1.378,44 Eur od 25.01.2019 do zaplatenia, ako aj čo do nároku na zaplatenie 5,00 % ročného úroku z omeškania zo sumy 59,58 Eur (zmluvný úrok) od 25.01.2019 do zaplatenia, prvoinštančný súd žalobu zamietol.

9. Súd prvej inštancie poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR vo veci sp. zn. 6Cdo 1/2012, podľa ktorého aj pri nečinnosti spotrebiteľa má súd dbať na to, aby nevedomosť spotrebiteľa nebola na jeho úkor a vyvažovať tak práva a povinnosti oboch strán.

10. Dospel k záveru, že dohodnuté úroky (zmluvné úroky) z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. Totožný právny názor vyslovil Krajský súd v Prešove napr. v rozsudku sp. zn. 22Co/28/2017 zo dňa 22.02.2018. Súd prvej inštancie sa naň odvolal s tým, že veriteľ (žalobkyňa) má nárok na úrok za úver do doby zosplatenia úveru a po tomto momente veriteľovi vzniká právo inkasovať úrok z omeškania.

11. Súd zamietol tú časť žaloby, ktorou žalobkyňa požadovala priznanie úroku z omeškania vo výške 5,00 % ročne z kapitalizovaných úrokov za úver v sume 59,58 Eur od 25.01.2019 do zaplatenia. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5Co/27/2018 zo dňa 13.12.2018, ktorý potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby v súvislosti s úročením kapitalizovaných úrokov za úver úrokom z omeškania. Zdôraznil význam rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 35 Odo/101/2002 zo dňa 24. marca 2004, vychádzajúc z právnej úpravy obsahovo zhodnej so slovenskou, v ktorom tento súd judikoval, že podľa štandardného výkladu podávaného súdnou praxou, definícia príslušenstva pohľadávky obsiahnutá v ustanovení § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka platí aj pre obchodné záväzkové vzťahy. Úroky z omeškania a poplatok z omeškania boli teda podľa citovaného zákonného ustanovenia príslušenstvom pohľadávky.

12. Žalovaný žiadal o plnenie dlhu v splátkach po 50,- Eur mesačne, s čím žalobkyňa nesúhlasila a navrhla splácanie dlhu v splátkach po 115,- Eur mesačne pod stratou výhody splátok. Prvoinštančný súd uviedol, že v okolnostiach takýchto prípadov musel skúmať nielen pomery na strane žalovaného, ale aj záujem žalobcu na splnení pohľadávky v primeranej lehote. Z listinných dôkazov predložených žalovaným mal za preukázané, že žalovaný poberal pomoc v hmotnej núdzi (za rok 2018 v celkovej sume 1.560,- Eur a za 01/2019 do 08/2019 v celkovej sume 1.712,10 Eur) spolu s ďalšími tromi členmi domácnosti, z toho dvomi maloletými deťmi. Aj keď žalobkyňa nesúhlasila s plnením dlhu v mesačných splátkach po 50,- Eur, prvoinštančný súd žiadosti žalovaného o povolenie plnenia v splátkach vo výške 50,- Eur mesačne vyhovel. Vychádzal pritom z nepriaznivej životnej situácie žalovaného a členov jeho rodiny, ale zároveň prihliadol na legitímne očakávania žalobkyne.

13. Konštatoval, že o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník v súlade s § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

14. Proti rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa, a to v rozsahu výroku II. a v časti, ktorou súd povolil žalovanému splácať dlh v splátkach. K nároku na zmluvný úrok aj po zosplatnení uviedla, že pri absencii právnych noriem obmedzujúcich predmetný nárok existuje množstvo zákonných ustanovení z ktorých priamo alebo výkladom, resp. cez analogiu legis vyplýva záver, podľa ktorého nárok veriteľa na dohodnutý zmluvný úrok nie je viazaný na zosplatnenie dlhu, ale na vrátenie v rámci úveru poskytnutých peňažných prostriedkov. V tomto smere tak poukázala na znenie § 497, § 502 ods. 1, § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, § 16 ods. 1, § 13 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, na znenie dôvodovej správy k zákonu č. 106/2014 Z. z. ako aj na judikatúru/rozhodnutia súdov v obdobných veciach. Osobitne sa ďalej vyjadrila k argumentom, resp. rozhodnutiam na ktoré súd prvej inštancie odkázal. K rozhodnutiu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/190/2014 uviedla, že s tam uvedenými argumentmi nesúhlasí z dôvodu, že tvrdenie súdu nemá oporu v právnych predpisoch, pričom poukázala na znenie § 497, § 502 ods. 1 a § 505 Obchodného zákonníka, ako aj na komentár IURA EDITION k Obchodnému zákonníku. Rovnako mala za to, že ak zmluva nebude trvať dohodnutý čas z dôvodu, že spotrebiteľ splatil svoj záväzok pred dohodnutým termínom konečnej splatnosti, táto skutočnosť neovplyvní dohodnutú výšku odplaty za užívanie peňažných prostriedkov. Poukázala tiež na to, že samotné zosplatnenie úveru ešte neznamená, že veriteľ má požičané peňažné prostriedky k dispozícii. Zároveň poukázala na to, že uvedené rozhodnutie bolo prekonané novšou judikatúrou Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 14Co/22/2018 zo dňa 29.01.2019; 14Co/29/2018 zo dňa 15.01.2019 a 25Co/71/2018 zo dňa 31.01.2019. K rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR 4Obo/143/98 uviedla, že uvedené rozhodnutie sa netýka samotného uplatňovania nároku na dohodnutý úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov po zosplatnení úveru a k uzneseniu Ústavného súdu SR IV. ÚS 476/2012 uviedla, že zo znenia petitu ako aj z povahy preskúmavacej právomoci Ústavného súdu je zrejmé, že Ústavný súd sa v danom prípade nielenže nevyjadril k meritu odvolania, ale ani tak nemohol urobiť. K nároku na úrok z omeškania zo zmluvného úroku ku dňu zosplatnenia uviedla, že zmluvné úroky boli vyčíslené pevnou sumou a táto sa ďalej nenavýšuje, nejde o rozpor so zásadou anatocizmu, pričom nárok aj na úrok z omeškania zo zmluvného úroku ku dňu zosplatnenia je národom, ktorý predpokladá § 497 Obchodného zákonníka. V tejto súvislosti tiež poukázala na rozhodnutia odvolacích súdov v obdobných veciach. Žalobkyňa v podanom odvolaní namietala tiež povolenie splácať dlh žalovaným v splátkach, pretože súd v tomto prípade postupoval v rozpore so zákonom. Pri určení mesačnej splátky vo výške 50,- Eur bude žalovaný splácať svoj dlh viac než 2,5 roka, čo by bolo motiváciou pre klientov banky, aby porušovali svoje zmluvné povinnosti, čo nie je v súlade so spravodlivou ochranou porušených práv zakotvenou v CSP. Mala za to, že výška priznanej splátky je neadekvátna výške žalovanej pohľadávky a žalovaný neprejavil žiadnu snahu svoj záväzok aspoň čiastočne plniť. Zdôraznila, že povoliť splácať dlh v splátkach je výnimočným oprávnením súdu a každá takáto výnimka sa považuje za osobitnú výhodu dlžníka.

15. Žalovaný sa k odvolaniu žalobkyne nevyjadril.

16. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil

na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

17. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

18. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením veci, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

19. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že v konaní pred súdom prvej inštancie bolo v dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie nevyhnutné pre posúdenie predmetnej sporovej veci. Z uvedeného vychádzal aj odvolací súd v zmysle ust. § 383 CSP. Odvolací súd na tomto mieste zdôrazňuje, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (pozri rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni proti jeho uplatneniu, a to v každom štádiu civilného procesu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že táto odvolacia námietka naplnená nebola.

20. K námietke o nesprávnom právnom posúdení vecí odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Ani táto odvolacia námietka nebola naplnená.

21. V zhode so súdom prvej inštancie, ani odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že predmetný vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným je vzťahom spotrebiteľským, pretože uzatvorená zmluva je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde žalobkyňa vystupovala v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalovaný je spotrebiteľom, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Odvolací súd na tomto mieste ešte zdôrazňuje, že základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že tieto sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny, pričom aj predmetná zmluva túto charakteristiku spĺňa.

22. Je teda nepochybné, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere je spotrebiteľskou zmluvou, pričom aj zmluvu uzavretú podľa Obchodného zákonníka možno považovať za spotrebiteľskú. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie správne na posúdenie právneho vzťahu aplikoval ustanovenia na ochranu

spotrebiteľa. Je pritom zrejmé, že obsah zmluvy si žalovaný ako spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal ani možnosť podstatným spôsobom ovplyvniť jej obsah.

23. Odvolací súd nijako nepopiera aplikáciu ustanovení Obchodného zákonníka na úverové vzťahy. Predmetná vec sa však týka záväzkovo-právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou, ktorá je regulovaná osobitnou právnou úpravou obsiahnutou v Občianskom zákonníku (§ 52 a nasl.). Ide o vzťah medzi obchodníkom a spotrebiteľom, ktorý prijíma úver na spotrebu. Ide teda o typický občianskoprávny vzťah a niet dôvodu nechrániť dobromyseľnosť žalovaného ako spotrebiteľa vychádzajúcu z dôvery v objektívne občianske právo.

24. Odvolací súd sa najprv zaoberal odvolacími námietkami žalobkyne vo vzťahu k nepriznaniu zmluvného úroku po zosplatnení úveru.

25. V prvom rade je potrebné poukázať na to, ako správne uviedol súd prvej inštancie, že otázka existencie, resp. neexistencie nároku veriteľa na zmluvné úroky po zosplatnení úveru je stále pomerne diskutovaná a aplikačná prax sa pri riešení tejto otázky rozchádza. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie v súlade s požiadavkami zakotvenými v § 220 ods. 2 CSP dostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie nepriznať žalobkyni zmluvný úrok po zosplatnení a odlišnosť svojho právneho názoru v predmetnej otázke dostatočne zdôvodnil aj s poukazom na aktuálnu judikatúru vyšších súdov v tejto otázke. Odvolací súd tak považuje rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti za vecne správny, stotožňuje sa s názorom súdu prvej inštancie a vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobkyne a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku dopĺňa nižšie uvedené.

26. Nemali by byť pochybnosti o tom, že úver je odplatným právnym úkonom, za ktorý možno dohodnúť úroky a že možno dohodnúť aj obdobie na užívanie finančných prostriedkov (úverové obdobie). Zákon umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstáv poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Od začiatku sa prirodzene sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru.

27. Zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má dodávateľ tiež právo splatnosť posunúť. Niet pritom zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť bližšie neurčenú dobu úroky popri úrokoch z omeškania a takým ustanovením nie je ani ustanovenie § 503 Obchodného zákonníka, rovnako pre porovnanie ani Občiansky zákonník v ustanoveniach o pôžičke takéto pravidlo neuvádza.

28. Žalobkyňa sa dovoľáva nárokov na odplatné úroky, ktoré by jej patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav zákonnej domnienky, a teda trvanie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy za stavu, že veriteľ aj spotrebiteľ budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve. Keďže tento stav netrvá, je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola privedená omeškaním spotrebiteľa a súčasne predčasným zosplatnením úveru zo strany veriteľa. Zmena záväzku logicky prináša aj zmenu pomerov plnenia a aktivuje režim omeškania. V tejto súvislosti je však potrebné rovnako uviesť, že k predčasnemu zosplatneniu záväzku spotrebiteľa došlo konaním veriteľa, a teda bol to veriteľ, ktorý v súvislosti so zmenou (obsahu) záväzku určil aj režim ďalšieho plnenia záväzku svojím jednostranne adresovaným právnym úkonom.

29. Predčasné zosplatnenie úveru tak predstavuje vo svojej podstate jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej úverovej istiny. Podstatný rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatnenia úveru spočíva v tom, že spotrebiteľ pri splátkach nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. Splácanie úveru v splátkach tak na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku.

30. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru,

a teda výhody splátok. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto kruciálnom rozdiely spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov od spotrebiteľa za obdobie po zosplatení. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatennej pohľadávky (úveru).

31. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku.

32. Súd takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ak by navyše odvolací súd takúto zmenu justifikoval, podporil by nielen hrubú nadvládu veriteľa, ale zároveň by podporoval aj stav, v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky mu majú nahradiť stav jeho potenciálnej nečinnosti, resp. stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú istinu jednorazovo. Takéto konanie veriteľa však nepožíva v slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto niet titulu na inkasovanie odplatných úrokov po zosplatení.

33. K námietkam žalobcu, ktorými poukazoval najmä na znenie ustanovení Obchodného zákonníka odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že nepopiera ich aplikáciu, avšak v predmetnom prípade ide o spotrebiteľský vzťah, ktorý je regulovaný osobitnou právnou úpravou obsiahnutou v Občianskom zákonníku, ako aj v zákone č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Zmluvným dojednaním tak nie je možné vylúčiť pôsobnosť zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorý je predpisom obsahujúcim kogentné ustanovenia a vzťahuje sa na všetky zmluvy spĺňajúce definíciu zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle tohto zákona. Výnimku netvorí ani zmluva uzavretá podľa Obchodného zákonníka. Zákon o spotrebiteľských úveroch má vo vzťahu k Obchodnému zákonníku povahu *lex specialis*, a preto má prednosť pred aplikáciou ustanovení Obchodného zákonníka. Rovnako nemožno prisvedčiť ani námietkam vzneseným osobitne k rozhodnutiam, ktoré súd prvej inštancie uviedol na podporu svojich tvrdení. V prvom rade odvolací súd poukazuje na to, že pre rozhodovanie o odvolaní v predmetnej veci nie je vyslovený názor v inom rozhodnutí súdu záväzný. Žalobca poukázal na tie rozhodnutia, ktoré podporujú jeho názor, pričom však ide o také rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, ktoré boli vydané senátmi obchodného oddelenia súdu, ktoré v predmetnej veci zastávajú iný právny názor, ako senáty civilného oddelenia súdu. V tejto súvislosti preto odvolací súd dáva do pozornosti aktuálne rozhodnutia senátov civilného kolégia súdu, ktoré aj v súčasnosti zastávajú právny názor nepriznávania zmluvných úrokov po vyhlásení predčasnej splatnosti - napr. 2CoCsp/5/2020 zo dňa 17.06.2020, sp. zn. 7Co/138/2019 zo dňa 28.05.2020, sp. zn. 22Co/123/2019 zo dňa 17.12.2019. Rovnako nemožno poprieť ani jeden zo záverov Najvyššieho súdu SR, ktorý okrem iného zaujal stanovisko aj k otázke priznania zmluvných úrokov len do splatnosti úveru. Z uvedených dôvodov odvolací súd nepovažoval argumentáciu žalobcu vo vzťahu k uvádzaným rozhodnutiam za dôvodnú.

34. Značná nerovnováha môže vyplývať už zo samotnej skutočnosti dostatočne závažného narušenia právneho postavenia, v ktorom sa spotrebiteľ ako strana predmetnej zmluvy nachádza na základe platných vnútroštátnych predpisov, formou prenesenia dodatočnej povinnosti, ktorú vnútroštátne predpisy nestanovujú, na spotrebiteľa.

35. Ak úver nie je splatený po splatnosti, zákon priznáva za zadržovanie finančných prostriedkov sankcie či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná

pokuta). Do úvahy prichádzajú prípadne aj iné nároky z porušenia práva vyvolaného dlžníkom (náhrada škody, vydanie bezdôvodného obohatenia). Dôležité je však, že ich povahou ide nie o plnenia tvoriace cenu/odplatu za úver, ale o nároky z porušenia práva.

36. Otázku úroku z omeškania pri omeškaní s platbou príslušenstva pohľadávky riešil opakovane Najvyšší súd Českej republiky, napr. v rozhodnutiach sp. zn. 29Odo/689/2006, sp. zn. 31Cdo/2036/09 a sp. zn. 35Odo/101/02. Z uvedených rozhodnutí je možné ustáliť, že „Dohoda o platení úrokov z omeškania zo zmluvných úrokov je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatná pre rozpor so zákonom“. Ani Občiansky zákonník ani Obchodný zákonník však neumožňujú veriteľovi požadovať od dlžníka príslušenstvo, t.j. úrok z omeškania pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky. Tým však nie je dotknuté právo účastníka dohodnúť sa, že dohodnuté úroky sa stanú súčasťou istiny. Odvolací súd k prípadnej možnosti dohody, že dohodnuté úroky sa stanú súčasťou istiny, že v spotrebiteľských vzťahov je nutné vyhodnotiť platnosť resp. neplatnosť takejto dohody v prospech spotrebiteľa, a preto ani takáto prípadná dohoda by nemohla byť vyhodnotená inak, ako neplatný právny úkon, preto by žalobkyni ani v tomto prípade nemohli byť priznané úroky z omeškania z dohodnutých úrokov. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 13Co/138/2017 zo dňa 23.05.2017, s ktorého názorom sa v plnom rozsahu stotožňuje.

37. Vo vzťahu k nepriznaniu dohodnutých úrokov z úveru aj po zosplatnení úveru odvolací súd poukazuje aj na bod 27. resp. 30, prejudiciálnej otázky C -192/20, v ktorej je vyjadrené: „...sa Komisia EÚ domnieva, že príslušná zmluvná podmienka zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorá dáva banke právo požadovať okrem úrokov z omeškania aj bežné úroky po vyhlásení okamžitej splatnosti úveru, sa už z tohto hľadiska javí ako neplatná len z toho dôvodu, že sa odchyľuje od uvedených kogentných ustanovení slovenského práva, čo prislúcha posúdiť vnútroštátnemu súdu. Odvolací súd je preto toho názoru, že žalobkyni dohodnuté úroky po zosplatnení neprináležia.

38. Žalobkyňa napadla odvolaním i výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým povolil žalovanému splniť uloženú povinnosť v pravidelných mesačných splátkach po 50,- eur.

39. Žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie poukázal na svoju nepriaznivú finančnú situáciu, nakoľko sa nachádzal v hmotnej núdzi ktorá mu neumožňuje splniť dlžnú sumu v mesačných splátkach po 115,- eur, ktoré požaduje žalobkyňa.

40. Z výpovede žalovaného vyplýva, že si je vedomý existencie dlhu voči žalobkyni, má snahu a záujem svoj dlh splniť podľa svojich možností a schopností, čo preukázal návrhom na navýšenie plnenia v splátkach z 30,- eur mesačne na 50,- eur mesačne.

41. Aj podľa názoru odvolacieho súdu vzhľadom na finančnú, sociálnu situáciu žalovaného by mesačne plnenie v splátkach vo výške 115,- eur mohlo ohroziť schopnosť uspokojovať základné životné potreby jeho rodiny. Preto je žalovanému s ohľadom na jeho finančnú, sociálnu, rodinnú situáciu dôvodné s poukazom na ust. § 232 ods. 3 CSP umožniť splniť dlh v dlhšom časovom horizonte, vo výške po 50,- eur mesačne.

42. Výška priznaného plnenia, platobná schopnosť žalovaného, ako aj pomery žalobkyne odôvodňujú povolenie splátok 50,- eur mesačne. Súd prvej inštancie teda postupoval správne, ak poskytol ochranu slabšej zmluvnej strane, ktorou žalovaný ako spotrebiteľ nesporne je.

43. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu ako vecne správny potvrdil.

44. V odvolacom konaní žalobkyňa nebola úspešná. Naopak fakticky plne úspešný bol žalovaný, ktorému vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP). Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný bol v odvolacom konaní pasívny, k odvolaniu sa nevyjadril, náhradu trov odvolacieho konania si neuplatnil, a podľa obsahu spisu mu ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúcim procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške

náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nelogické, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

45. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).